

Asia: VN/36703/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi metsälain ja luonnonsuojelulain 70 ja 82 § muuttamisesta

Pykäläkohtainen lausunto

Metsälain 10 c § Metsän hoitamisen ja käyttämisen rajoitukset linnuston huomioon ottamiseksi

Esityksessä lisättäisiin lakiin uusi pykälä, jossa säädettäisiin linnuston huomioon ottamisesta metsän hoitamisessa ja näin toimeenpantaisiin metsätalouden harjoittamisen osalta lintudirektiivin 5 artiklan velvoitteita. Uusi pykälä ja sen tuomat velvoitteet ovat merkittäviä myös bioenergiasektorille sekä energiasektorin toimijoille esimerkiksi verkonrakentamisen ja ylläpidon kannalta. ET katsoo, että täytäntöönpano metsälaissa on metsätalouden harjoittamisen osalta oikea valinta ja kannattaa esitystä tässä lausunnossa esitetyin huomioin. Metsälain puitteissa mahdollistetaan myös valvonta muun metsälain valvonnan yhteydessä.

Esitetyt toimenpiteet ja velvoitteet vaikuttavat oikeamittaisilta ja ovat linjassa sen kanssa millaisia toimia on jo vapaaehtoisuuteen pohjaten käytössä. ET korostaa kuitenkin tarvetta varmistaa, että toimenpiteet perustuvat olemassa olevaan metsävara- ja luontotietoon ja nämä tiedot on oltava kaikkien olennaisten toimijoiden saatavilla. Lisäksi on oltava selkeä, mitä lintulajeja velvoitteet koskevat. Tämä arviointi voi olla toiminnanharjoittajille haastavaa ja työntensiivistä, joten vaatimukset ovat merkittäviä.

Katsomme, että esitys jättää epäselväksi velvoitteiden kohdistumisen nimenomaan lintujen pesintäaikaisiin hakkuisiin, puun korjuuseen ja muuhun toimintaan, eikä samoissa määrin pesintäajan ulkopuoliseen toimintaan. Käsittääksemme tämän pitäisi olla esityksen tarkoituksena ja tämä tulisi täsmentää pykäliin tai lain perusteluihin.

Metsälain (3 §) mukaan lakia sovelletaan siihen saakka, kunnes metsätalousmaan uuteen käyttöön oikeuttava lupa on lainvoimainen tai toimivaltaisen viranomaisen suostumus on saatu. Näinollen ET katsoo, että kun lunastuslupalain mukainen lupa on lainvoimainen, ei metsälakia sovelleta luvan mukaiseen energiansiirtohankealueeseen. Tämän tulee koskea sekä rakentamista että käytön

aikaisia toimia. Olemassa olevien sähköverkkojen osalta kasvustoa tulee käsitellä turvallisuuden takaamiseksi esim. johtoaukeiden raivauksilla ja reunavyöhykekäsittelyillä. ET esittää tämän soveltamisalatulkinnan kirjaamista hallituksen esitykseen.

ET näkee em. tulkinnan perusteltuna. Usein uutta maankäytön muutosta edellyttävää hanketta vartan alue kaavoitetaan ja rakentamiselle myönnetään lupa. Metsälakia ei sovelleta oikeusvaikutteisen yleiskaavan eikä asemakaavan alueella. Sekä kaavoitusta ja rakentamislupaa että lunastuslupaa ratkaistaessa käytössä on mittavat ympäristöselvitykset, minkä vuoksi metsälain säännökset näiden alueiden maankäyttömuutostoihin eivät ole tarpeen. On myös perusteltua sallia lähtökohtaisesti sellaiset toimet, joilla olemassaolevaa infraa käytetään tarkoituksensa mukaisesti LSL:n ajatuksen mukaisesti.

ET huomauttaa, että on oltava selkeää, kuinka poikkeustapauksissa häiriötilanteissa toimitaan. Esimerkiksi myrskytuhojen korjaamisessa sähköverkoissa saatetaan vaatia ainakin yksittäisten puiden kaatamista, eikä tilanteissa voida odottaa poikkeuslupien myöntämistä virastojen aukioloaikojen mukaisesti.

Metsälain 14 § Metsänkäyttöilmoitus

-

Metsälain 18 § Metsärikos ja metsärikkomus

-

Luonnonsuojelulain 70 § Eläinlajien rauhoitus

-

Luonnonsuojelulain 82 § Yleispoikkeus eräistä rauhoitussäännöksistä

Esityksellä sekä laajennettaisiin että kavennettaisiin luonnonsuojelulain 82 §:n mukaista yleispoikkeusta. Voimassaolevassa laissa yleispoikkeus ei koske lainkaan lintulajeja, kun esityksen mukaan poikkeus laajenisi lintulajien osalta koskemaan 70 §:ssä tarkoitettua häirintää (70 §:n 1 momentin 3 kohta) tietyin edellytyksin. Voimassaolevassa laissa yleispoikkeus koskee mm. rakennustoimintaa, kun esityksen mukaan poikkeus koskisi ”tavanomaista rakentamista”.

Lintudirektiivin 5 artiklan mukaan kiellettyä on ”lintujen tahallinen häirintä erityisesti lisääntymis- ja jälkeläisten kasvatusaikana, jos häirintä vaikuttaisi merkittävästi tämän direktiivin tavoitteisiin”. Direktiivin mukaan häirintäkieltoa ei siis ole tarpeen soveltaa minkään ihmistoiminnan osalta tilanteessa, jossa häirintä ei merkittävästi vaikuta direktiivin tavoitteisiin. Esityksen mukaan tämä häirintäkiellon lievennys ei koskisi mm. tavanomaisesta poikkeavaa rakentamista. ET katsoo sääntelyn epäloogiseksi, sillä häirintäkiellon tulee olla vaikutusperusteinen, ei toimintoperusteinen. ET katsoo, että kansallinen lainsäädäntö ei saa olla direktiivin säännöstä ja sitä koskevaa EU-tuomioistuinkäytäntöä tiukempi. Huomionarvoista on, että metsälainkin puolella direktiivin

mukainen häirintäkielto olisi esityksen mukaan vaikutusperusteinen puunkorjuun sekä muiden metsän hoitamiseen ja käyttämisen liittyvien toimenpiteiden osalta. Metsälain osalta esitetään, että ainoastaan sellainen häirintä on pyrittävä estämään, joka vaikuttaa merkittävästi direktiivin tavoitteisiin.

Voimassaolevan lain 70 §:ssä on annettu uusiutuvan energian tuotantolaitosten rakentamista ja käyttöä koskeva poikkeus rauhoitetun lajin tappamisesta ja häiritsemiseksi. Uuden 82 §:ään tuotavan yleispoikkeuksen suhdetta tähän erityissääntöön ei ole perusteluissa avattu. ET pitää erikoisena sitä, että esityksen perusteluissa aurinkoenergia hankkeita ei katsottaisi tavanomaiseksi rakentamiseksi ja tämän seurauksena lintudirektiivin häirintäkieltoa sovellettaisiin näihin hankkeisiin kategorisesti kaikkien lintulajien osalta, myös merkityksettömään häirintään. Perusteluissa ei pidä nostaa aurinkovoimaa esille, sillä se yksiselitteisesti kuuluu uusiutuvan energian poikkeukseen.

Esityksessä häirintäkiellon lievennyksen edellytykseksi esitetään, että ”häirinnästä ei aiheudu haittaa uhanalaisen ja harvalukuisen lintulajin lisääntymiselle tai muutoin merkittävää haittaa lintulajin kannan tyydyttävän tason ylläpitämiselle tai saattamiselle kyseiselle tasolle”. ET katsoo, että lainsäädäntöön tuodaan ”uhanalaisuus ja harvalukuisuus” osin päällekkäiseksi ”tyydyttävän tason” rinnalle ja esityksessä siis lavennettaisiin direktiivin sanamuotoa. ET katsoo, että tämä laajennus on hyväksyttävissä EU-tuomioistuimen ratkaisun johdosta. On myös perusteltua, että luonnonsuojelulain ja metsälain sanamuodot ovat tältä osin yhtenevät.

Esityksen vaikutukset

Miten arvioitte esityksen vaikutuksia (HE-luonnoksen perusteluiden luku 4.2)?

-

Muita huomioita

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Lettojärvi Heidi
Energiateollisuus ry